

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO CENTRUM AKREDYTACJI ZA ROK 2003

Warszawa, 15-06-2004 r.

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie	3
1. System zarządzania ,	3
2. Wykonanie zadań statutowych	4
2.1 Rozszerzanie działalności akredytacyjnej	6
2.2 Posiedzenia Komitetów	6
2.3 Personel	8
2.4 Szkolenia	8
2.5 Prowadzenie działalności wydawniczej	9
2.6 Reklamacje i odwołania	9
3. Rada ds. Akredytacji	10
3.1 Posiedzenia Rady ds. Akredytacji	10
4. Prace nad nowelizacją ustawy o systemie oceny zgodności	12
5. Współpraca z zagranicą	12
5.1 EA MLA (EA Multilateral Agreement)	12
5.2 Realizacja Programu Phare 2001	13
5.3 Wyjazdy zagraniczne	14
6. Działalność finansowa Polskiego Centrum Akredytacji w 2003 r.	14
6.1 Nowe zasady finansowania	14
6.2 Audyt wewnętrzny	15
6.3 Raport i opinia biegłych rewidentów	15
6.3.1 Opinia	15
6.3.2 Raport	16
6.4 Kontrola Najwyższej Izby Kontroli	17
6.5 Wykonanie budżetu Polskiego Centrum Akredytacji za 2003 r.	18
6.6 Wysokość i struktura przychodów z działalności akredytacyjnej	19
6.7 Zatrudnienie i wynagrodzenia w 2003 r.	19
Podsumowanie	19

Wprowadzenie

Rok 2003 upłynął pod znakiem dalszego doskonalenia systemu jakości i działań Polskiego Centrum Akredytacji do poziomu umożliwiającego zapewnienie wysokiego, zgodnego z wymaganiami norm międzynarodowych, stopnia kompetencji akredytowanych przez PCA podmiotów.

W 2003 r. PCA wzięło udział w pracach nad nowelizacją ustawy o systemie oceny zgodności. Propozycje PCA zostały częściowo uwzględnione w ustawie z dnia 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz zmianie niektórych ustaw.

W grudniu 2003 r. miała miejsce pierwsza część oceny EA zmierzająca do podpisania przez PCA porozumienia o wzajemnym uznawaniu (EA Multilateral Agreement).

Wyniki finansowe PCA za rok 2003 zostały pozytywnie zaopiniowane przez biegłych rewidentów.

Szczegółowe dane opisujące działania PCA w roku 2003 zostały zamieszczone na łamach niniejszego sprawozdania.

1. System zarządzania Polskiego Centrum Akredytacji

W 2003 r. w PCA zostały przeprowadzone następujące audyty wewnętrzne obejmujące wszystkie obszary działania PCA:

- 3 audyty wewnętrzne-planowane, w tym jeden został przeprowadzony, w ramach programu PHARE, przez niezależnego audytora z AFNOR'u, p. Philippe Delmas;
- 4 audyty wewnętrzne-specjalne, dotyczące wybranych, kluczowych aspektów funkcjonowania PCA.

W zakresie auditów wewnętrznych przeprowadzone zostały również 3 obserwacje auditów u Klientów PCA wykonane przez kierownictwo PCA.

W czerwcu 2003 r. dokonano przeglądu zarządzania, w wyniku którego potwierdzono skuteczność systemu zarządzania i określono cele operacyjne na kolejny rok.

W listopadzie 2003 r. została przeprowadzona kompleksowa samoocena kluczowych wskaźników działania jednostki akredytującej (KPI) w odniesieniu do dokumentu EA (Key Performance Indicators, wersja z 18.07.2001 r.). Raport ten odzwierciedlał stan przygotowania PCA do planowanej oceny w ramach EA MLA i został przekazany do EA.

W 2003 r. wykonano wszystkie działania korygujące po ocenie wstępnej EA, która miała miejsce w listopadzie 2002 r. Ponadto, w wyniku przeprowadzonych auditów wewnętrznych przeprowadzono szereg działań korygujących i zapobiegawczych przygotowujących PCA do podpisania EA MLA. Dokonano nowelizacji dokumentacji systemowej PCA (księga jakości, 3 dokumenty ogólne - DA, 8 procedur - PA, 3 instrukcje - IA). Całość dokumentacji PCA została przetłumaczona na język angielski i wysłana do EA przed auditem.

W grudniu 2003 r. odbyła się pierwsza część auditu EA, będąca jednym z elementów w procesie przystąpienia przez PCA do grona sygnatariuszy EA MLA (więcej informacji na ten temat znajduje się w punkcie 5.1 niniejszego raportu)

2. Wykonanie zadań statutowych

W 2003 r. Polskie Centrum Akredytacji jako krajowa jednostka akredytująca, zgodnie z delegacją ustawową, realizowała zadania statutowe dotyczące: prowadzenia procesów akredytacji jednostek certyfikujących, jednostek kontrolujących, laboratoriów badawczych i laboratoriów pomiarowych oraz nadzoru nad akredytowanymi podmiotami, jak również organizowania szkoleń i prowadzenia działalności wydawniczej w zakresie systemu akredytacji.

Wyniki prowadzonej w 2003 r. działalności PCA, realizowanej przez Biuro ds. Akredytacji, w skład którego wchodzi trzy działy akredytacji: laboratoriów badawczych (AB), laboratoriów pomiarowych (AP), jednostek certyfikujących i kontrolujących (AJ), zostały ujęte w poniższej tabeli.

Wykonanie zadań statutowych przez komórki organizacyjne PCA w 2003 r. (zestawienie w porównaniu z rokiem 2002)

	PCA		AB		AP		AJ									
	RAZEM		Laboratoria badawcze		Laboratoria pomiarowe		Jednostki certyfikujące wyroby		Jednostki certyfikujące systemy		Jednostki certyfikujące personel		Jednostki certyfikujące podmioty rolnictwa ekologicznego		Jednostki kontrolujące	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Ważnych akredytacji na koniec roku (uczestniczące w systemie akredytacji)	524 (+2)	536 (+2)	371	382	49	59	71	62	16	15	9	9	3 (+2)	4(+2)	5	5
Złożonych wniosków o akredytację	75	123	40	91	16	14	8	6	3	5	3	3	3	1	2	3
Udzielonych akredytacji	67	61	30	48	20	11	9	1	2	0	1	0	3	1	2	0
Przeprowadzonych ocen w procesach akredytacji, w tym:																
– wizytacji wstępnych	28	28	11	21	16	5	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0
– auditów (wraz z obserwacjami)	64	74	34	50	18	12	6	7	1	2	0	1	3	1	2	1
Przeprowadzonych ocen w procesach nadzoru (włącznie z rozszerzeniami zakresu akredytacji, ponownymi ocenami, przeniesieniami akredytacji), w tym:																
– auditów (wraz z obserwacjami)	388	372	251	204	46	52	71	80	8	17	7	8	2	6	3	5

2.1 Rozszerzanie działalności akredytacyjnej

BRC

W 2003 r. PCA rozszerzyło swoją działalność akredytacyjną na nowy obszar według standardu opracowanego w Wielkiej Brytanii przez BRC (British Retail Consortium, Standard and Protocoll for Suppliers of Retailer Branded Food Products). Przeprowadzono pierwszy proces akredytacji jednostki certyfikującej wyroby wg BRC zgodnie z normą PN-EN 45011:2000 (ISO/IEC Guide 65:1996 „Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących systemy certyfikacji wyrobów”) oraz standardem BRC „Global Standard – Food” wydanie 3 z marca 2003 r. Audit akredytacyjny trwał 2 dni i był przeprowadzony w dwóch etapach:

1. obserwacja działań auditowych jednostki u jej klienta;
2. audit w siedzibie jednostki.

Pierwszą jednostką certyfikującą wyroby wg BRC, akredytowaną przez Polskie Centrum Akredytacji został RW TÜV Polska Sp. z o.o. w Katowicach. Do oceny jednostki na zgodność z normą PN-EN 45011:2000 i standardem BRC zaangażowano eksperta technicznego z Anglii (BRC). British Retail Consortium wpisało PCA na swoją listę jednostek akredytujących według tego standardu, umieszczając odpowiednie informacje na swojej stronie internetowej: www.brc.org.uk

Usługi w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Z inicjatywy Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Pożarnictwa, pod kierunkiem Polskiego Centrum Akredytacji, rozpoczęto prace nad wdrożeniem w Polsce systemu dobrowolnej oceny zgodności usług w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Przy PCA powstał komitet specjalistyczny, którego głównym celem była budowa kryteriów technicznych dotyczących certyfikacji usług z zakresu ochrony przeciwpożarowej (więcej informacji w punkcie 2.2, Ad.3).

EMAS

PCA rozpoczęło również przygotowania do akredytacji weryfikatorów EMAS wynikającej z Rozporządzenia Nr 761/2001 Komisji Europejskiej z dnia 19 marca 2001. W ramach tych przygotowań przedstawiciele PCA brali udział w licznych spotkaniach w Ministerstwie Środowiska oraz w ramach Forum ISO 14000. Odkonano również szkolenie dla pracowników i auditorów PCA w zakresie akredytacji weryfikatorów. Przedstawiciel PCA brał udział w posiedzeniach Forum of Accreditation Bodies (FAB) skupiającym jednostki akredytujące weryfikatorów EMAS. Odkonano dwa spotkania FAB (w Budapeszcie i Rzymie), na których wymieniano doświadczenia z dotychczasowej działalności. Ponadto, przedstawiciel PCA brał udział w warsztatach zorganizowanych przez reprezentantów Unii Europejskiej w Brukseli na temat działalności weryfikatorów EMAS.

2.2 Posiedzenia Komitetów

W PCA w 2003 roku odbyły się posiedzenia następujących Komitetów:

Posiedzenia Komitetów Akredytacyjnych

1. Komitet Akredytacyjny ds. Laboratoriów Badawczych – 22
2. Komitet Akredytacyjny ds. Laboratoriów Pomiarowych – 7
3. Komitet Akredytacyjny ds. Jednostek Certyfikujących – 9
4. Komitet Akredytacyjny ds. Jednostek Kontrolujących – 1

Posiedzenia Komitetów Specjalistycznych

1. Komitet Specjalistyczny ds. Rolnictwa Ekologicznego - 0
2. Komitet Specjalistyczny ds. Rzecznawców Samochodowych - 5
3. Specjalistyczny Komitet Techniczny ds. Usług w Zakresie Ochrony Przeciwpowarowej - 1
4. Specjalistyczny Komitet Techniczny ds. Laboratoriów - Pracowni Radiologicznych – 2

Ad.1 Eksperti Komitetu Specjalistycznego ds. Rolnictwa Ekologicznego biorą udział w spotkaniach Komitetu Akredytacyjnego ds. Jednostek Certyfikujących, gdy oceniane są podmioty certyfikujące rolnictwo ekologiczne.

Ad.2 W PCA odbyły się posiedzenia Komitetu Specjalistycznego ds. Rzecznawców Samochodowych. Prace komitetu zakończyły się opracowaniem dokumentu DAK-05 „Kryteria Działania Jednostek Certyfikujących Rzecznawców Samochodowych”. Ze względu na ogólnopolski, regulowany ustawowo, charakter działalności w tym zakresie, komitet przedstawił opracowany dokument do zatwierdzenia do Ministerstwa Infrastruktury. Do końca 2003 roku dokument ten nie został zatwierdzony.

Ad. 3. Działający przy PCA Specjalistyczny Komitet Techniczny do Spraw Usług w Zakresie Ochrony Przeciwpowarowej został powołany oficjalnie zarządzeniem Nr 57 Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji z dnia 02.09.2003 r. Komitet działał zgodnie z Regulaminem, stanowiącym załącznik nr 2 do ww. zarządzenia. Zadaniem Komitetu było opracowanie dokumentów stanowiących podstawę certyfikacji przedsiębiorstw w tym zakresie oraz dokumentu stanowiącego program akredytacji jednostek certyfikujących usługi tego typu. Komitet powołał grupy robocze ds. sektorowych dając im zadanie opracowania stosownych dokumentów. W roku 2003 odbyły się trzy nieformalne spotkania Komitetu do czasu jego oficjalnego powołania. Po powołaniu odbyły się dwa posiedzenia Komitetu w pełnym składzie. Zaplanowano zakończenie prac nad dokumentami na początek roku 2004.

Ad. 4. W PCA w 2003 roku odbyły się dwa posiedzenia Specjalistycznego Komitetu Technicznego ds. Laboratoriów – Pracowni Radiologicznych. Komitet ten został powołany zarządzeniem Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji nr 47 z dnia 19.11.2002 r. jako ciało doradcze w sprawach technicznych dotyczących akredytacji laboratoriów badawczych działających w obszarze radiologii (zarówno w zakresie diagnostyki jak i radiologii interwencyjnej). Komitet uczestniczył także w

opracowywaniu i opiniowaniu dokumentów pomocniczych w ocenie kompetencji tych pracowni. Przedstawiciele Komitetu Specjalistycznego uczestniczą w posiedzeniach Komitetu Akredytacyjnego ds. Laboratoriów Badawczych podczas rozpatrywania procesów akredytacji i nadzoru i opracowują pisemne analizy dotyczące ocenianych spraw.

2.3 Personel

W PCA w dniu 01.01.2003 r. ogółem zatrudnione były 42 osoby. W ciągu roku 2003 liczba zatrudnionych pracowników ulegała zmianie.

- 1) z 3 osobami zawarto umowy o pracę;
- 2) z 6 osobami rozwiązano umowy o pracę.

W PCA w dniu 31.12. 2003 r. ogółem zatrudnione były 39 osoby, w tym:

- 1) Dyrektor
- 2) Z-ca Dyrektora
- 3) Główny Księgowy
- 4) Pełnomocnik ds. Systemu Jakości
- 5) Pracownicy Biura ds. Akredytacji – 20 osób
- 6) Pracownicy pozostałych działów – 15 osób

W PCA prowadzony jest i aktualizowany rejestr auditorów wiodących, auditorów i ekspertów technicznych, wykorzystywanych przez PCA w procesach akredytacji i nadzoru. Na koniec 2003 r. figurowało w nim ok. 300 osób, z czego ok. 150 to eksperci techniczni.

2.4 Szkolenia

Działalność w zakresie szkoleń realizowana była, w ramach ciągłego podnoszenia kwalifikacji personelu własnego, a także współpracujących auditorów i ekspertów technicznych, poprzez szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne. Szkolenia organizowane były przez jednostki krajowe i ekspertów z Unii Europejskiej.

W roku 2003 pracownicy PCA wzięli udział w następujących szkoleniach:

- zewnętrznych dotyczących jakości i oceny zgodności - 18 szkoleń;
- specjalistycznych (rachunkowość, kadry-płace, inne) - 11 szkoleń;
- wewnętrznych – 6 szkoleń.

PCA zorganizowało także szkolenia dla auditorów pracujących na rzecz PCA, w tym:

- w ramach Programu *PHARE 2001* - 10 szkoleń doskonalenia zawodowego dla auditorów wiodących oceniających laboratoria i jednostki certyfikujące, w których wzięło udział 183 uczestników;
- 1 szkolenie dla auditorów wiodących dotyczące raportowania w procesach akredytacji i nadzoru, w którym wzięło udział 47 uczestników.

Ponadto PCA zorganizowało dla pracowników PCA:

- kurs języka angielskiego, na który uczęszczało 17 osób;
- szkolenie wstępne w dziedzinie bhp, w którym wzięły udział 4 osoby;
- 2 seminaria wyjazdowe na temat systemu zarządzania jakością w PCA:
 - w Wilkasach, w którym wzięło udział 29 osób;

- w Ciechocinku, w którym wzięło udział 28 osób.

2.5 Prowadzenie działalności wydawniczej

W maju 2003 r. ukazało się drugie wydanie Informatora PCA zawierające szereg informacji nt. Polskiego Centrum Akredytacji, w tym: informacje nt. Rady ds. Akredytacji, nowych dokumentów, nowych obszarów akredytacji, norm, porozumień o współpracy, a także informacje nt. szkoleń, roli EA (European co-operation for Accreditation) i EA MLA (EA Multilateral Agreement).

PCA przygotowało również „Raport roczny - 2002”, zawierający sprawozdanie z działalności PCA za rok 2002. Raport został zamieszczony na stronie internetowej PCA.

Na stronach internetowych, obok wykazu akredytowanych jednostek i laboratoriów, publikowane są także dokumenty interpretacyjne, wprowadzające wytyczne EA, IAF, ILAC oraz dokumenty uściślające kryteria akredytacji (programy akredytacji).

2.6 Reklamacje i odwołania

W 2003 r. nie wpłynęło ani jedno odwołanie.

Reklamacje na działalność PCA w 2003 r. :

Wpłynęły 4 reklamacje (w tym uznano – 1, nie uznano – 3), które dotyczyły:

- procesu akredytacji – 2;
- procesu nadzoru - 2.

Reklamacje na działania PCA badane były wnikliwie i przeprowadzane terminowo. Korekcje i działania korygujące dotyczące spraw poruszonych w reklamacjach dotyczących PCA były przeprowadzane i dokumentowane zgodnie z procedurą PA-10, a ich skuteczność zostanie oceniona podczas auditów wewnętrznych w roku 2004.

Reklamacje na działalność akredytowanych przez PCA organizacji w 2003 r.

Ilość – 4 (w tym uznano – 2, nie uznano – 1, wycofano na prośbę reklamującego – 1; dotyczyły: laboratoriów badawczych – 2; jednostek certyfikujących – 2)

Analizy dotyczące rozpatrzenia reklamacji na działalność akredytowanych organizacji przeprowadzane były wnikliwie i trwały nawet kilka miesięcy z uwagi na konieczność przeprowadzenia auditów. Jeśli z analizy reklamacji na akredytowaną organizację wynikało niespełnienie kryteriów akredytacji organizacje te były powiadamiane o konieczności wdrożenia działań korygujących. W żadnym przypadku akredytacji nie zawieszono ani nie cofnięto.

3. Rada ds. Akredytacji

3.1 Posiedzenia Rady ds. Akredytacji

W 2003 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady ds. Akredytacji (oznaczone jako IV i V posiedzenie), przy czym V posiedzenie było jej ostatnim w upływającej w 2003 r. kadencji.

Na IV posiedzeniu, które odbyło się w dniu 16.06.2003 r., członkowie Rady zapoznali się z przygotowanymi przez PCA materiałami dotyczącymi:

- Sprawozdania z działalności PCA za rok 2002

W trakcie dyskusji podkreślono bardzo dobrą działalność PCA w zakresie usług akredytacyjnych. W głosowaniu za przyjęciem przedstawionego sprawozdania z działalności merytorycznej i finansowej za rok 2002 wzięło udział dziesięciu członków Rady, którzy opowiedzieli się za jego przyjęciem w całości.

- Polityki dotyczącej jednostek związanych z PCA

Członkowie Rady otrzymali dwa dokumenty w tej sprawie: „Analiza powiązań PCA z innymi organizacjami” oraz „Środki minimalizujące ryzyko wystąpienia konfliktu interesów”. Dokumenty te stanowiły analizę powiązań z jednostkami związanymi i miały na celu ustalenie ewentualnej sprzeczności interesów związanych ze świadczeniem usług akredytacyjnych oraz identyfikację tych jednostek i tych działań, które jeżeli nie będą należycie nadzorowane, mogą wpłynąć na bezstronność i niezależność działań akredytacyjnych PCA. Rada przyjęła oba dokumenty do wiadomości. Według opinii Rady dokumenty te stanowią kolejny krok w kierunku zwiększenia zaufania do systemu akredytacji.

- Zmiany w składzie Rady ds. Akredytacji

Pomimo zmniejszenia składu Rady o trzech członków, Rada jednogłośnie ustaliła, że w składzie dwunastoosobowym powinna działać do końca kadencji, czyli do końca 2003 r. Ustalono także, że Rada powinna działać w oparciu o niezmienny regulamin. Taki skład zapewnia brak dominacji którejkolwiek ze stron (spełniony został warunek, że wszystkie strony są reprezentowane i nie dysponują więcej niż 1/3 głosów).

- EA MLA (EA Multilateral Agreement)

Przedstawiono informacje nt. prac związanych z przystąpieniem PCA do grona sygnatariuszy EA MLA (porozumienia o wzajemnym uznawaniu). W przypadku pozytywnej oceny przeprowadzonej przez zespół auditorów z EA, porozumienie może być podpisane w takim zakresie, w jakim zostały potwierdzone kompetencje PCA, a więc w zakresie akredytacji jednostek certyfikujących, jednostek kontrolujących, laboratoriów badawczych i pomiarowych.

- Sprawy różne

Przewodnicząca Komitetu Odwoławczego - Pani Barbara Lisowska, przekazała członkom Rady informacje związane z działalnością Komitetu Odwoławczego w 2002 r. Komitet rozpatrzył dwa odwołania od decyzji w trakcie procesu akredytacji. Wydane w tych sprawach orzeczenia stwierdziły zasadność odwołań. W uzgodnieniu z PCA Klient zgodził się na przeprowadzenie ponownego auditu na zgodność z normą PN-EN ISO/IEC 17025 i uzyskał akredytację.

V posiedzenie Rady ds. Akredytacji odbyło się w dniu 22.12.2003 r. Zgodnie z jego porządkiem, przedstawione zostały informacje nt.:

- Wyników oceny EA MLA (I część).

Ocena obejmowała: obserwację auditów PCA w laboratoriach pomiarowych i jednostkach certyfikujących wyroby oraz audit systemu zarządzania jakością PCA w siedzibie. W wyniku oceny stwierdzono dwie niezgodności, trzy uwagi i dwa komentarze.

- Trybu powoływania członków nowej Rady ds. Akredytacji w świetle ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 170, poz. 1652).

Odpowiednie regulacje dotyczące tego zagadnienia znalazły się w art. 35.1 i 36.1 powyższej ustawy.

Art. 35.1 ustawy określa zasady funkcjonowania oraz zadania Rady, długość jej kadencji (6 lat), maksymalną liczbę członków (do 20 osób), skład Rady (powinien zapewnić brak dominacji którejkolwiek ze stron), strony reprezentowane w składzie Rady. Artykuł ten ustala ponadto tryb powoływania oraz odwoływania członków Rady przez Ministra właściwego do spraw gospodarki.

Art. 36.1 ustawy określa zasady funkcjonowania Komitetu Odwoławczego, jego składu (do 10 ekspertów), wymagań kompetencyjnych dla członków, jak również zadania Komitetu (sprawy odmowy udzielenia, zawieszenia, cofnięcia lub ograniczenia zakresu akredytacji). Artykuł ten ustala tryb powoływania i odwoływania członków Komitetu przez Ministra właściwego do spraw gospodarki, na wniosek ministrów i kierowników właściwych urzędów centralnych (po uzyskaniu pozytywnej opinii Polskiego Centrum Akredytacji) oraz tryb działania Komitetu (w drodze zarządzenia).

Przed formalnym zamknięciem posiedzenia, które było jednocześnie ostatnim posiedzeniem w I kadencji, Rada podjęła następujące wnioski:

- pozytywnie zaopiniowano działalność PCA w okresie trwania I kadencji Rady;
- wyrażono uznanie dla Dyrektora PCA za dotychczasową działalność na rzecz systemu akredytacji w Polsce oraz w zakresie współpracy międzynarodowej;
- wyrażono uznanie za działalność PCA na forum europejskim i międzynarodowym w dążeniu do podpisania MLA.

4. Prace nad nowelizacją ustawy o systemie oceny zgodności

Z dniem 1 stycznia 2003 r. weszła w życie Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (*Dziennik Ustaw Nr 166, poz. 1360*), która jest podstawą prawną działania Polskiego Centrum Akredytacji. Uwzględniono w niej część, zgłaszanych w 2002 r. postulatów PCA dotyczących statusu prawnego i finansowania oraz część zapisów technicznych.

Od 1 stycznia 2003 r. Polskie Centrum Akredytacji jest państwową osobą prawną i prowadzi, zgodnie z ustawą, samodzielną gospodarkę finansową, działając na podstawie statutu nadanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki, sprawującego nadzór nad PCA. W ustawie określono zasady powoływania i odwoływania: Dyrektora PCA, Rady do Spraw Akredytacji i Komitetu Odwoławczego. Ustawa zobowiązuje PCA do informowania ministrów i kierowników urzędów centralnych właściwych ze względu na przedmiot oceny zgodności o ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu akredytacji organizacjom notyfikowanym.

W 2003 r. trwały prace związane z nowelizacją ww. ustawy, w ramach których Polskie Centrum Akredytacji zgłosiło do ministerstwa kolejne propozycje zmian dotyczące uszczegółowienia zapisów w sprawach: cofnięcia akredytacji, terminu rozpatrywania wniosków o akredytację, opłat za czynności związane z akredytacją i Komitetu Odwoławczego. Postulaty te zostały częściowo uwzględnione w ustawie z dnia 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz zmianie niektórych ustaw (*Dziennik Ustaw Nr 170, poz. 1652*), która weszła w życie w dniu 15 października 2003 r.

W związku z pracami nad opiniowaniem projektu ustawy o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS), wdrażającej postanowienia Rozporządzenia UE nr 761/2001 do prawodawstwa polskiego, PCA przedstawiło propozycje w sprawie zmian w ustawie o systemie oceny zgodności umożliwiającym prowadzenie procesów akredytacji również innych podmiotów przeprowadzających oceny zgodności lub weryfikacje. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (*Dziennik Ustaw Nr 166, poz. 1360*) nie umożliwiała prowadzenia przez PCA akredytacji poza wymienionymi w niej dziedzinami.

5. Współpraca z zagranicą

5.1 EA MLA (EA Multilateral Agreement)

W roku 2003 kontynuowane były działania zmierzające do podpisania przez PCA porozumienia o wzajemnym uznawaniu EA MLA. W dniu 13 maja 2003 r. PCA otrzymało od Przewodniczącego Zespołu EA raport z oceną działań korygujących podjętych przez PCA. PCA otrzymało rekomendację do dalszej oceny w sprawie EA MLA.

W dniach 16-19 grudnia 2003 r. odbyła się pierwsza wizyta Zespołu EA w ramach oceny EA MLA (laboratoria pomiarowe i jednostki certyfikujące wyroby). 19 grudnia 2003 r. PCA otrzymało wstępny raport z pierwszego etapu oceny, w którym zespół EA stwierdził dwie niezgodności, trzy uwagi i dwa komentarze. Zespół EA zarekomendował członkostwo PCA w EA MLA w obszarze akredytacji laboratoriów

pomiarowych oraz jednostek certyfikujących wyroby, jeśli PCA przedstawi odpowiednie działania korygujące i zapobiegawcze.

Zespół EA uznał, iż ostateczny raport z oceny w sprawie EA MLA zostanie przedstawiony po zakończeniu drugiego etapu oceny (luty 2004 r.), którym miały być objęte laboratoria badawcze, jednostki kontrolujące, jednostki certyfikujące wyroby, personel i systemy zarządzania.

5.2 Realizacja Programu PHARE 2001

W ramach programu pomocy Unii Europejskiej, PHARE 2001 „Certification and Standards Phase III”, w 2003 roku kontynuowane były działania w ramach umowy o współpracy bliźniaczej z francuską organizacją AFNOR.

1. W dniach 20–24 stycznia 2003 r. w siedzibie PCA odbyła się misja francuskiego eksperta. Celem misji była ocena dokumentów systemu zarządzania, jak również stopnia ich wdrożenia;
2. W dniach 3-7 lutego 2003 r. odbyło się szkolenie doskonalenia zawodowego dla auditorów zatrudnianych w procesach akredytacji laboratoriów, natomiast w dniach 10-14 lutego 2003 r. przeprowadzone zostało szkolenie doskonalenia zawodowego dla auditorów zatrudnianych w procesach akredytacji jednostek certyfikujących. Szkolenia te składały się z części ogólnej i skierowane były do auditorów wiodących oceniających laboratoria oraz jednostki certyfikujące. W szkoleniu dla auditorów oceniających laboratoria wzięło udział 19 osób (w tym 6 stałych pracowników PCA). W szkoleniu dla auditorów oceniających jednostki certyfikujące wzięło udział 20 osób (w tym 5 stałych pracowników PCA);
3. W dniach 24-28 marca 2003 r. w siedzibie PCA odbyła się druga tura szkoleń dla auditorów zatrudnianych w procesach akredytacji laboratoriów. W szkoleniu wzięło udział 20 osób (w tym 6 stałych pracowników PCA);
4. W dniach 7-11 kwietnia 2003 r. – przeprowadzono drugą turę szkoleń dla auditorów zatrudnianych w procesach akredytacji jednostek certyfikujących. Wzięło w nich udział 20 osób (w tym 3 stałych pracowników PCA);
5. W dniu 10 kwietnia 2003 r. – odbyło się szkolenie doskonalenia zawodowego dla auditorów zatrudnianych w procesach akredytacji jednostek kontrolujących. Szkolenie odbyło się w siedzibie PCA i wzięło w nim udział 12 osób (w tym 3 pracowników PCA),
6. W dniach 14-15 kwietnia 2003 r. - odbyło się szkolenie doskonalenia zawodowego dla auditorów zatrudnianych w procesach akredytacji jednostek certyfikujących personel. W szkoleniu wzięło udział 21 osób (w tym 6 pracowników PCA);
7. W dniach 6-7 maja 2003 r. - odbyło się szkolenie dla auditorów zatrudnianych w procesach akredytacji jednostek certyfikujących EMS i EMAS. W szkoleniu wzięło udział 21 osób (w tym 9 pracowników PCA);

8. W dniach 12-13 maja 2003 r. – przeprowadzone zostało szkolenie specjalistyczne w zakresie oceny jednostek notyfikowanych. W szkoleniu wzięło udział 21 osób (w tym 1 pracownik PCA);
9. W dniach 19-20 maja 2003 r. – odbyła się wizyta studyjna 2 osób z PCA w COFRAC (francuskiej jednostce akredytującej), we Francji. Wizyta miała na celu m.in. poznanie systemu komputerowego funkcjonującego w COFRAC wykorzystywanego w zarządzaniu procesami akredytacji oraz wykorzystaniu internetu w zakresie promocji akredytacji;
10. W dniach 29–30 września 2003 r. – odbyło się szkolenie dla pracowników Polskiego Centrum Akredytacji oraz jednostek certyfikujących w zakresie najnowszej europejskiej praktyki w zakresie oceny zgodności. W dniu 1 października 2003 r. odbyło się spotkanie eksperta AFNOR'u z kierownictwem PCA mające na celu omówienie dalszej realizacji Programu PHARE.

W związku z rozpoczęciem realizacji części inwestycyjnej Programu PHARE 2001, w czerwcu 2003 r. PCA złożyło ostateczny wniosek o uruchomienie rezerwy budżetowej dla Polskiego Centrum Akredytacji w wysokości 256 000 zł. z przeznaczeniem na współfinansowanie projektu.

W dniu 22 sierpnia 2003 r. PCA otrzymało informację z Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej o akceptacji wniosku i przyznaniu środków.

5.3 Wyjazdy zagraniczne

W 2003 roku pracownicy Polskiego Centrum Akredytacji wzięli udział w następujących spotkaniach:

- 1) komitetach technicznych oraz Zgromadzeniu Ogólnym IAF/ ILAC na Słowacji;
- 2) zgromadzeniach ogólnych EA w Irlandii i Wielkiej Brytanii;
- 3) posiedzeniach EA MAC w Wielkiej Brytanii i Austrii;
- 4) posiedzeniach Forum of Accreditation Bodies na Węgrzech i we Włoszech;
- 5) warsztatach dot. EMAS Verifiers w Belgii;
- 6) warsztatach CEOC-EUROLAB – „Certyfikacja Wyrobów” w Austrii;
- 7) spotkaniu Komitetu Technicznego ILAC w Szwecji;

Przedstawiciele PCA odbyli także wizytę w gospodarstwach ekologicznych oraz wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami rolnictwa ekologicznego w Niemczech.

6. Działalność finansowa Polskiego Centrum Akredytacji w 2003 r.

6.1 Nowe zasady finansowania

Zgodnie z ustawą o systemie oceny zgodności, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2003 r. PCA stało się państwową osobą prawną prowadzącą samodzielną gospodarkę finansową. Nowa ustawa zmieniła zasady finansowania jednostki.

W 2003 r. podstawą gospodarki finansowej był roczny plan zatwierdzony przez Dyrektora PCA. Inwestycje finansowane były ze środków własnych PCA. Koszty działalności, w tym wynagrodzenia pracowników pokrywane były z osiągniętych przychodów.

Zgodnie z art. 34 ustawy o systemie oceny zgodności zatwierdzony zysk Polskie Centrum Akredytacji przeznacza na:

- fundusz podstawowy jednostki w 70 %
- wpłatę do budżetu w 30%

6.2 Audyt wewnętrzny

Polskie Centrum Akredytacji jest jednostką finansów publicznych i działa w oparciu o przepisy ustawy o finansach publicznych. Dlatego też Dyrektor PCA wprowadził, na mocy art. 35 ww. ustawy, audyt wewnętrzny (Zarządzenie nr 49 Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji z dnia 31.12.2002 r. w sprawie wprowadzenia w Polskim Centrum Akredytacji audytu wewnętrznego).

W 2003 r. w ramach audytu wewnętrznego przeprowadzone zostało sprawdzenie efektywności pracy Biura ds. Akredytacji w stosunku do opracowanych harmonogramów w zakresie auditów w nadzorze.

6.3 Raport i opinia biegłych rewidentów

6.3.1 Opinia

Polskie Centrum Akredytacji poddało swoje sprawozdanie finansowe za 2003 rok badaniu przez dwóch biegłych rewidentów. W wyniku badania, które było przeprowadzone dla Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej sporządzona została opinia niezależnego biegłego rewidenta.

Opinię sporządzono 12 lutego 2004 r.

Badanie dotyczyło:

- wprowadzenia do sprawozdania finansowego;
- bilansu sporządzonego na dzień 31 grudnia 2003 r., który po stronie aktywów i pasywów zamyka się sumą 1.727.129,07 PLN;
- rachunku zysków i strat za rok obrotowy 2003 wykazującego zysk (po uwzględnieniu obowiązkowej wpłaty 30%) w wysokości 303.876,98 PLN;
- zestawienia zmian w kapitale własnym za rok 2003 wykazującego zwiększenie kapitału własnego o kwotę 303.876,98 PLN;
- dodatkowych informacji i objaśnień.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadzono stosownie do postanowień :

- rozdz. 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce;
- ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności.

Zgodnie z art. 66 ustawy o rachunkowości bezstronność i niezależność biegłego rewidenta została zachowana.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowano i przeprowadzono w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych zasad rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają liczby i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Zdaniem biegłych rewidentów zbadane sprawozdanie finansowe, obejmujące dane liczbowe i objaśnienia słowne:

- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej PCA na dzień 31 grudnia 2003, jak też jego wyniku finansowego za rok obrotowy od 01.01.2003 do 31.12.2003;
- sporządzone zostało, we wszystkich aspektach, zgodnie z określonymi w ustawie o rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
- jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu PCA;
- jest kompletne w rozumieniu art. 49 ustawy o rachunkowości, a zawarte informacje, pochodzące ze zbadanego sprawozdania finansowego, są z nim zgodne.

6.3.2 Raport

Raport stanowi uzupełnienie opinii z badania sprawozdania finansowego.

W raporcie stwierdzono, że:

- rachunkowość prowadzona jest zgodnie z zakładowym planem kont;
- zasady i formy polityki rachunkowości obowiązujące w PCA ustalone zostały zgodnie z ustawą o rachunkowości z 29 września 1994 r. z późniejszymi zmianami;
- wytyczne, regulowane zarządzeniami wewnętrznymi, zabezpieczają prawidłowy obieg dowodów oraz wykonywanie kontroli pod względem formalnym, merytorycznym i rachunkowym. Dowody księgowe są akceptowane przez osoby upoważnione z mocy ustawy o finansach publicznych;
- umarzanie środków trwałych dokonywane jest zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych;
- ewidencja księgowa prowadzona jest przy zastosowaniu modułów programu SYMFONIA;
- księgi rachunkowe stanowią zbiór kont analitycznych i syntetycznych prowadzonych i przechowywanych w siedzibie PCA;
- opisowe sprawozdanie z działalności PCA opracowane zostało zgodnie ze wskazaniami ustawy o rachunkowości a prezentowane informacje liczbowe są zgodne z danymi sprawozdania finansowego.

6.4 Kontrola Najwyższej Izby Kontroli

Kontrolę dotyczącą „Gospodarki finansowej Polskiego Centrum Akredytacji w 2003 r.” przeprowadził główny specjalista kontroli państwowej z Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK.

W wyniku kontroli nie stwierdzono żadnych uchybień (protokół kontroli z dnia 19.03.2004 r.) w zakresie m.in. zagadnień organizacyjnych, systemu rachunkowości, poprawności sporządzania i ewidencji dokumentów księgowych (nieprawidłowości formalne „0”, w zapisach „0”), poprawności i terminowości sporządzania oraz zatwierdzania rocznych planów finansowych, zatrudnienia i wynagrodzeń, rozliczania z tytułu podatków i składek na ubezpieczenie społeczne, nadzoru i kontroli nad przebiegiem wykonywania zadań.

6.5 Wykonanie budżetu Polskiego Centrum Akredytacji za 2003 r.

	<u>PLAN BUDŻETU NA ROK 2003</u>	<u>WYKONANIE BUDŻETU W ROKU 2003</u>	<u>% REALIZACJA DO PLANU W 2003 ROKU</u>
1. PRZYCHODY			
1.1 PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ	4 520 000,00	5 608 752,00	124,09
1.2 PRZYCHODY FINANSOWE		9 590,00	
1.3 POZOSTAŁE WPŁYWY		18 016,00	
RAZEM WPŁYWY PIENIĘŻNE	4 520 000,00	5 636 358,00	124,70
1.4 PRZYCHODY OPERACYJNE		441 871,00	
OGÓLEM		6 078 229,00	
2. WYDATKI			
2.1 WYNAGRODZENIA			
2.1.1 WYNAGRODZENIA ETATOWE	2 061 500,00	2 114 254,00	102,56
2.1.2 WYNAGRODZENIA Z UMÓW CYWILNO-PRAWNYCH	1 110 000,00	1 236 925,00	111,43
2.1.3 DODATKOWE WYNAGRODZENIE ROCZNE		152 493,00	
2.2 SKŁADKI ZUS	434 000,00	435 679,00	100,39
2.3 ENERGIA	20 000,00	26 671,00	133,36
2.4 USŁUGI OBCE	345 000,00	641 033,00	185,81
2.5 AMORTYZACJA	100 000,00	138 212,00	138,21
2.6 ZUŻYCIE MATERIAŁÓW	150 000,00	184 062,00	122,71
2.7 OPŁATY BANKOWE I PODATKI LOKALNE	24 500,00	25 013,00	102,09
2.8 ŚWIADCZENIA NA RZECZ PRACOWNIKÓW	45 000,00	81 680,00	181,51
2.9 PODRÓŻE SŁUŻBOWE KRAJOWE	40 000,00	34 000,00	85,00
2.10 PODRÓŻE SŁUŻBOWE ZAGRANICZNE	80 000,00	93 796,00	117,25
2.11 KOSZTY REPREZENTACJI I REKLAMY	10 000,00	9 429,00	94,29
2.12 KOSZTY SZKOLEŃ		22 037,00	
2.13 SKŁADKI CZŁONKOWSKIE		46 987,00	
2.14 DAROWIZNY		9 000,00	
2.15 KOSZTY FINANSOWE		1 701,00	
2.16 POZOSTAŁE	100 000,00	94 333,00	94,33
RAZEM	4 520 000,00	5 347 305,00	118,30
2.17 KOSZTY OPERACYJNE (REZERWY BILANSOWE)		64 587,00	
OGÓLEM		5 411 892,00	
3. ZYSK BRUTTO		666 337,00	
4. PODATEK DOCHODOWY		232 228,00	
5. ZYSK NETTO		434 109,00	

Zgodnie z art. 34 ustawy o systemie oceny zgodności, 30 % zatwierdzonego zysku (od kwoty 434.109 PLN), w wys. 130.232 PLN przekazany został do budżetu państwa za pośrednictwem Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej dnia 8 marca 2004 r. Pozostała kwota zwiększyła kapitał własny do 719.157,07 PLN.

6.6 Wysokość i struktura przychodów z działalności akredytacyjnej

Wyszczególnienie	Plan na 2003	Realizacja 2003	% realizacji
Audity akredytacyjne	348.000	688.098	197,7
Audity w nadzorze	1.872.000	1.999.364	106,8
Opłata za wnioski o akredytację	100.000	290.000	290,0
Udział w systemie akredytacji	2.200.000	2.631.290	119,6

6.7 Zatrudnienie i wynagrodzenia w 2003 r.

Wyszczególnienie	Plan na 2003	Realizacja 2003	% realizacji
zatrudnienie	40	40	0
płace	2.061.000	2.266.000	109,9

Różnica między planowanym a zrealizowanym funduszem wynagrodzeń wynika z podjętej w grudniu przez Dyrektora PCA decyzji w sprawie wypłaty „13” wynagrodzenia. Wypłata dodatkowego wynagrodzenia rocznego nie jest ujmowana w planie finansowym, ponieważ regulamin wynagrodzeń dopuszcza realizację tej wypłaty tylko w sytuacji, gdy PCA posiada wypracowane na ten cel środki. Ponieważ w grudniu 2003 r. sytuacja PCA była stabilna a wypłata dodatkowego wynagrodzenia nie wpłynęła negatywnie na płynność finansową jednostki Dyrektor podjął decyzję o realizacji.

W 2003 r. Polskie Centrum Akredytacji przekazało do budżetu państwa następujące zobowiązania:

- z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych od wypłaconych wynagrodzeń – **289.410** PLN;
- z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych od wypłaconych umów cywilno-prawnych – **181.619** PLN;
- z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych – **281.400** PLN;
- wpłata z osiągniętego zysku – **130.232** PLN;
- z tytułu składek ZUS – **553.136** PLN;
- z tytułu wpłat na PFRON – **25.246** PLN.

Wynik finansowy brutto Polskiego Centrum Akredytacji wyniósł 666.337 PLN.

Wynik finansowy netto po uwzględnieniu podatku dochodowego wyniósł 434.109 PLN.

Podsumowanie

Przedstawione „Sprawozdanie z działalności PCA za rok 2003”, dotyczy różnych aspektów działalności PCA i potwierdza słuszność postępowania w realizacji założonych celów strategicznych. W 2003 r. realizowano w pełni założenia polityki jakości.